

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ของการใช้สื่อสังคมออนไลน์และการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์ด้านสุขภาพช่องปาก ของนักเรียนมัธยมปลาย อำเภอวังนุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

Factors Associated with Online Media Literacy on Oral Health Among High School Students in Thawatburi District, Roi Et Province

พลธวัชต์ สุพรรณอ่วม*

Polthawat Supanuum

Corresponding author: E-mail: supanprotex@gmail.com

(Received: May 10, 2025; Revised: May 16, 2025; Accepted: June 13, 2025)

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ : เพื่อศึกษาสถานการณ์ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการใช้สื่อสังคมออนไลน์และการรู้เท่าทันสื่อ
ด้านสุขภาพช่องปากของนักเรียนมัธยมปลาย

รูปแบบการวิจัย : การวิจัยเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวาง (Cross-Sectional Study)

วัสดุและวิธีการ : กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมปลาย ม.4-6 จำนวน 224 คน จากโรงเรียนในอำเภอวังนุรี ที่มาจากการสุ่มตัวแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผลการวิจัย : 1) พฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างเข้าถึงข้อมูลสุขภาพช่องปากผ่านอินเทอร์เน็ต/สื่อสังคมออนไลน์ (39.73%) ใช้สื่อออนไลน์ 7-9 ชม./วัน (46.88%) แพลตฟอร์มที่นิยม คือ TikTok (33.44%) ใช้สื่อออนไลน์หาข้อมูลสุขภาพช่องปาก (71.80%) เนื้อหาที่สนใจคือ การจัดฟัน (17.63%) 2) พฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะกิจกรรมดูคลิปวิดีโอสั้น (Shorts) ที่สอนการดูแลสุขภาพช่องปาก 3) การรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านการเข้าถึงสื่อ และ 4) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ ได้แก่ เพศ และพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลสุขภาพช่องปากมีความสัมพันธ์กับการรู้เท่าทันสื่อสังคมด้านสุขภาพช่องปาก

สรุปและข้อเสนอแนะ : การศึกษาชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์เกี่ยวกับ การจัดฟันและผลิตภัณฑ์ดูแลสุขภาพช่องปากที่ขายในสื่อสังคมออนไลน์ ดังนั้น นักเรียนควรแยกแยะความคิดและอารมณ์ออกจากกันโดยไม่หลงเชื่อตามสื่อ

คำสำคัญ: สื่อสังคมออนไลน์; การรู้เท่าทันสื่อออนไลน์; ข้อมูลสุขภาพช่องปาก; นักเรียน

*ทันตแพทย์ชำนาญการ โรงพยาบาลวังนุรี

Abstract

Purposes : To examine the situation and factors associated with the use of social media and oral health media literacy among high school students.

Study design : A cross-sectional survey study.

Materials and Methods : The sample consisted of 224 high school students (Grades 10–12) from schools in Thawat Buri District, selected through cluster random sampling. Data were collected using questionnaires and analyzed using descriptive and inferential statistics, with a statistical significance level set at .05.

Main of findings : 1) Online media usage behavior: Most respondents accessed oral health information via the internet/social media (39.73%), spent 7–9 hours/day on online platforms (46.88%), preferred TikTok (33.44%), and used online media to search for oral health information (71.80%). The most sought-after content was orthodontics (17.63%). 2) Information exposure behavior: Overall exposure was at a moderate level, particularly for watching short video clips (Shorts) on oral health care. 3) Social media literacy: Overall literacy was moderate, with access to media being a notable dimension, and 4) Associated factors: Gender and exposure behavior to oral health information were significantly correlated with oral health media literacy.

Conclusion and Recommendations : The study highlights the importance of social media literacy regarding orthodontics and oral care products marketed online. Students should critically evaluate media content by separating emotions from facts to avoid undue influence. Schools and health agencies should promote media literacy programs to enhance discerning consumption of oral health information.

Keyword : Social Media literacy; Social media; Oral Health Information; Student

*Dentist, Professional Level, Thawat Buri Hospital.

บทนำ

วัยรุ่นเป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงสำคัญทางร่างกาย อารมณ์และสังคม เป็นวัยสำคัญในการสร้างพฤติกรรมสุขภาพตลอดชีวิต รวมถึงสุขอนามัยช่องปาก การค้นหาข้อมูลสุขภาพช่องปากของวัยรุ่นส่วนใหญ่เป็นการเข้าถึงผ่านระบบออนไลน์ ทำให้คุณภาพ ความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูลเป็นเรื่องสำคัญอย่างมาก¹ แม้วัยรุ่นจะมีความรับผิดชอบในการดูแลตนเองมากพอ แต่ยังคงมีปัญหากลากหลาย เนื่องจากเป็นวัยที่หิวบอยและมีการเปลี่ยนแปลงฮอร์โมน จึงเสี่ยงต่อฟันผุและเหงือกอักเสบ การสำรวจทันตสุขภาพแห่งชาติครั้งที่ 9 พ.ศ. 2566 พบวัยรุ่นอายุ 15 ปีขึ้นไปมีฟันผุ 61.9% เหงือกอักเสบ 79.5% ฟันผุไม่ได้รับการรักษา 1.2 ซี/คน และประสบการณ์ฟันผุดถอน 2.1 ซี/คน² สาเหตุสำคัญมาจากพฤติกรรมบริโภคน้ำอัดลม ขนมหวาน และขนมกรุบกรอบที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งวิธีทำความสะอาดช่องปากไม่ถูกต้อง เด็กมัธยมมีปัญหาฟันผุและเหงือกอักเสบมากกว่าประถม มีพฤติกรรมเสี่ยงสูงกว่า แต่แปรงฟันและรับบริการตรวจรักษาน้อยกว่า โดยเด็ก 15 ปีขึ้นไปไม่เคยตรวจฟันสูงถึง 62.7%³

ปัจจุบันวัยรุ่นนิยมจัดฟัน ซึ่งอาจทำให้ทำความสะอาดช่องปากยาก เกิดฟันผุและคราบหินปูนมากขึ้น ปัญหาสูญเสียฟันถาวรตั้งแต่วัยเด็กส่งผลกระทบต่อระบบบดเคี้ยวตลอดชีวิต หากไม่ดูแลดี ปัญหาจะสะสมจนเป็นสาเหตุปัญหาสุขภาพช่องปากในวัยทำงานและสูงอายุ วัยรุ่นไม่อยู่ในกลุ่มเฝ้าระวังทันตสุขภาพตาม Service Plan การส่งเสริมสุขภาพช่องปากเน้นประถมศึกษา ขาดความต่อเนื่องในมัธยมศึกษา ดังนั้นวัยรุ่นจึงควรได้รับการส่งเสริมสุขภาพช่องปากโดยเน้นการมีส่วนร่วมของตนเองมากขึ้น⁴ เช่นเดียวกับอำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด มีประชากรวัยรุ่นอายุ 15-19 ปี จำนวน 2,048 คน (3.40% ของประชากรทั้งหมด)⁵ การสำรวจพบวัยรุ่นได้รับข้อมูลสุขภาพช่องปากจากสื่อสังคมออนไลน์มากที่สุด รองลงมาคือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและญาติ² การศึกษาต่างประเทศแสดงบทบาทสื่อสังคมออนไลน์ต่อการส่งเสริมสุขภาพช่องปาก^{1,6-8} ในไทยประชาชนรับข้อมูลทันตสุขภาพจากอินเทอร์เน็ต

ประมาณ 40% แต่ต่างประเทศถึง 68-71%⁹⁻¹⁰

วิถีชีวิตเยาวชนไทยปัจจุบันเติบโตกับอินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางรับรู้ข่าวสาร ความบันเทิง การสื่อสารและสร้างเพื่อนออนไลน์¹¹ เนื้อหาสุขภาพช่องปากบนสื่อสังคมออนไลน์มีมากมาย มีประโยชน์ในการเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย รวดเร็วและน่าสนใจ แต่มีข้อควรระวังคือข้อมูลไม่ถูกต้องไม่น่าเชื่อถือ ขาดที่มาและความเที่ยงตรง¹² หลากยี่ห้อเสนอโฆษณาชวนเชื่อมากกว่าข้อเท็จจริง มีปัญหาข้อมูลผิด (Misinformation) เกี่ยวกับช่องปาก เช่น การจัดฟันแพะชั่นรีเทนเนอร์เถื่อน โฆษณายาสีฟัน/น้ำยาบ้วนปากกำจัดหินปูน ชุดจัดฟันที่บ้าน¹³ วัยรุ่นที่ใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นหลักจึงเสี่ยงต่อข้อมูลผิดหรือชวนเชื่อ การรู้เท่าทันสื่อออนไลน์ (Social Media Literacy) หมายถึงการเลือกรับสื่ออย่างหลากหลาย การคิดวิเคราะห์และประเมินคุณค่าความเหมาะสมของเนื้อหาด้วยตนเอง¹⁴ จึงมีความสำคัญสำหรับวัยรุ่นที่เสี่ยงจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่มีข้อมูลบิดเบือน

การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาสถานการณ์ พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต การรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ด้านสุขภาพช่องปากของวัยรุ่นมัธยมปลายในอำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อให้เข้าใจปัจจัยเสี่ยงในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูลสุขภาพช่องปากเพื่อให้วัยรุ่นสามารถรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์และใช้ข้อมูลดูแลสุขภาพช่องปากได้อย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสถานการณ์ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการใช้สื่อสังคมออนไลน์และการรู้เท่าทันสื่อด้านสุขภาพช่องปากของนักเรียนมัธยมปลาย

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงวิเคราะห์แบบภาพตัดขวาง (Cross-Sectional Analytical Study)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การศึกษานี้ใช้กลุ่มประชากรที่เป็นนักเรียนมัธยมปลายในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ปีการศึกษา 2567 ในเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 4 โรงเรียน ทั้งหมด 531 คน การกำหนดขนาด กลุ่มตัวอย่างใช้สูตรของ Krejcie and Morgan¹⁵ ได้จำนวน 224 คน การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) เกณฑ์การคัดเลือก คือ นักเรียน มัธยมปลายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4-6 ปีการศึกษา 2567 ในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด และเกณฑ์คัดออก คือ นักเรียนที่ไม่มาโรงเรียนในวันที่มีการเก็บข้อมูลและ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายและไม่สามารถ ช่วยเหลือตัวเองได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย (1) ข้อมูล คุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นการศึกษา ปัจจุบัน จำนวนเงินที่นักเรียนได้ต่อวัน อาชีพของบิดา มารดา การศึกษาของบิดามารดา รายได้ของบิดามารดา จำนวน 14 ข้อ (2) พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ด้านสุขภาพช่องปาก เป็นคำถามแบบให้เลือกตอบ เพียงข้อเดียว (Check List) จำนวน 6 ข้อ (3) พฤติกรรม การเปิดรับข้อมูลเรื่องสุขภาพช่องปากจากสื่อสังคมออนไลน์ เป็นคำถามแบบเลือกตอบเพียงข้อเดียว (Check List) จำนวน 10 ข้อ ประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามระดับความถี่ของการกระทำ ตามวิธีของลิเคิร์ท¹⁶ ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ 5 = เป็นประจำ, 4 = บ่อยครั้ง, 3 = บางครั้ง, 2 = นาน ๆ ครั้ง, 1 = ไม่เคยเลย และ (4) การรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ด้าน การดูแลสุขภาพช่องปาก จำนวน 20 เป็นข้อคำถาม แบบประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้ 5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง, 4 = เห็นด้วย, 3 = ไม่แน่ใจ/ ไม่มีความคิดเห็น, 2 = ไม่เห็นด้วย, 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากผู้เข้าร่วมวิจัยใน การลงนามในใบยินยอมโดยสมัครใจ โดยก่อนการลงนาม ผู้วิจัยได้อธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย กิจกรรม ที่จะดำเนินการ ความเสี่ยงและประโยชน์ที่อาจเกิดขึ้น

อย่างละเอียดให้ผู้เข้าร่วมทราบและมีความเข้าใจอย่างดี

2. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อขอ ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผ่าน Google Form ในคาบเรียนวิชาคอมพิวเตอร์

3. หลังจากการเก็บข้อมูลเสร็จสิ้น ผู้วิจัยดำเนินการ ตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของข้อมูล เพื่อบันทึกและนำไปวิเคราะห์ในขั้นตอนถัดไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) แจกแจงความถี่แสดงจำนวน (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่ออธิบายข้อมูล เบื้องต้นเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปร ตามในสมมติฐานต่าง ๆ เพื่อสรุปอ้างอิงไปยังประชากรของ การศึกษาโดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

2.1 สมมติฐานข้อที่ 1: ลักษณะทางประชากร (เพศ อายุ ระดับชั้น รายได้ครอบครัว การศึกษาบิดา-มารดา การมีโทรศัพท์เคลื่อนที่ และการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต) ที่แตกต่างกันมีการรู้เท่าทันสื่อสังคมด้านสุขภาพช่องปาก ต่างกัน ทดสอบด้วย Independent Samples T-test (เปรียบเทียบเพศ) และ One-Way ANOVA (เปรียบเทียบ ปัจจัยอื่น ๆ)

2.2 สมมติฐานข้อที่ 2: พฤติกรรมการเปิดรับ ข้อมูลสุขภาพช่องปากจากสื่อสังคมออนไลน์มีความสัมพันธ์ กับการรู้เท่าทันสื่อสังคมด้านสุขภาพช่องปาก ทดสอบด้วย Pearson's Product Moment Correlation Coefficient¹⁷

การพิทักษ์สิทธิและจริยธรรมการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอและได้รับการรับรองโครงร่างวิจัย พร้อมเครื่องมือวิจัย จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย ในมนุษย์ สำนักงานสาธารณสุขร้อยเอ็ด หมายเลขใบรับรอง COE 0412567 เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2567 หมดอายุ ใบรับรอง 8 กรกฎาคม 2568 หลังจากนั้นจึงดำเนินการ เก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ โดยได้อธิบายวัตถุประสงค์

ขั้นตอนการวิจัย และสิทธิในการเข้าร่วมแก่กลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลที่ได้รับจะเก็บเป็นความลับ ไม่มีการระบุชื่อ ทั้งนี้ หากกลุ่มตัวอย่างต้องการถอนตัวจากการวิจัย สามารถทำได้ โดยไม่ต้องแจ้งเหตุผลและไม่มีผลกระทบใด ๆ

ผลการวิจัย

1. ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเพศหญิง (61.61%) อายุ 17 ปี (32.59%) กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 (41.52%) ได้เงินมาโรงเรียนอยู่ในระหว่าง

60-100 บาท (69.64%) มีโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เป็นของตนเอง (93.30%) การมีอุปกรณ์ที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตได้ (87.95%) การเสียค่าบริการอินเทอร์เน็ตอยู่ในระหว่าง 101-300 บาท ต่อเดือน (54.46%) บิดาประกอบอาชีพ เป็นลูกจ้าง/รับจ้าง (42.41%) จบการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี (81.70%) รายได้ต่อเดือนของบิดาไม่ทราบแน่ชัด (34.38%) มารดาประกอบอาชีพลูกจ้าง/รับจ้าง (31.70%) จบการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี (82.59%) และรายได้ต่อเดือนไม่ทราบแน่ชัด (35.27%) ดังแสดงตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของลักษณะประชากร (n = 224)

ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน(ร้อยละ)
เพศ	
ชาย	86(38.39)
หญิง	138(61.61)
อายุ (ปี)	
15	48(21.43)
16	69(30.80)
17	73(32.59)
18	34(15.18)
ระดับชั้นเรียน	
มัธยมศึกษาปีที่ 4	93(41.52)
มัธยมศึกษาปีที่ 5	49(21.88)
มัธยมศึกษาปีที่ 6	82(36.61)
เงินมาโรงเรียน	
น้อยกว่า 50 บาท	56(25.00)
60-100 บาท	156(69.64)
101 – 150 บาท	8(3.57)
มากกว่า 300 บาท	4(1.79)
โทรศัพท์เคลื่อนที่	
มี	209(93.30)
ไม่มี	15(6.70)

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน(ร้อยละ)
การมีอุปกรณ์ที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตได้	
มี	197(87.95)
ไม่มี	27(12.05)
การเสียค่าบริการอินเทอร์เน็ตต่อเดือน	
น้อยกว่า 100 บาท	7(3.13)
101-300 บาท	122(54.46)
301-600 บาท	70(31.25)
มากกว่า 600 บาท	25(11.16)
อาชีพของบิดา	
เกษตรกร	46(20.54)
ลูกจ้าง/รับจ้าง	95(42.41)
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	6(2.68)
ค้าขาย	30(13.39)
พนักงานบริษัท	22(9.82)
อิสระ/ธุรกิจส่วนตัว	18(8.04)
ว่างงาน/แม่บ้าน	7(3.13)
การศึกษาของบิดา	
ต่ำกว่าปริญญาตรี	183(81.70)
ปริญญาตรี	38(16.96)
สูงกว่าปริญญาตรี	3(1.34)
รายได้ต่อเดือนของบิดา	
น้อยกว่า 5,000 บาท	29(12.95)
5,000 – 10,000 บาท	74(33.04)
10,001 – 20,000 บาท	29(12.95)
20,001 – 30,000 บาท	7(3.13)
30,000 บาทขึ้นไป	8(3.57)
ไม่ทราบแน่ชัด	77(34.38)

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน(ร้อยละ)
อาชีพของมารดา	
เกษตรกร	43(19.20)
ลูกจ้าง/รับจ้าง	71(31.70)
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	6(2.68)
ค้าขาย	41(18.30)
พนักงานบริษัท	25(11.16)
อิสระ/ธุรกิจส่วนตัว	12(5.36)
ว่างงาน/แม่บ้าน	26(11.61)
การศึกษาของมารดา	
ต่ำกว่าปริญญาตรี	185(82.59)
ปริญญาตรี	35(15.63)
สูงกว่าปริญญาตรี	4(1.79)
รายได้ต่อเดือนของมารดา	
น้อยกว่า 5,000 บาท	39(17.41)
5,000 – 10,000 บาท	71(31.70)
10,001 – 20,000 บาท	26(11.61)
20,001 – 30,000 บาท	1(0.45)
30,000 บาทขึ้นไป	8(3.57)
ไม่ทราบแน่ชัด	79(35.27)

2. พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์และสุขภาพ
ช่องปากพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เข้าถึงข้อมูลสุขภาพ
ช่องปากผ่านทางอินเทอร์เน็ตหรือสื่อสังคมออนไลน์
(39.73%) ระยะเวลาการเข้าถึงสื่อสังคมต่อวันประมาณ
7-9 ชั่วโมงต่อวัน (46.88%) แพลตฟอร์มออนไลน์ที่นิยมใช้

ในการค้นหาข้อมูล คือ Tiktok (33.44%) ใช้สื่อออนไลน์
ในการหาข้อมูลสุขภาพช่องปาก (71.80%) เนื้อหาสุขภาพ
ช่องปากที่ตัวอย่างหาบนสื่อออนไลน์คือ การจัดฟัน
(1763%) ดังแสดงตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์และสุขภาพช่องปากของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 (n = 224)

พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์	จำนวน	ร้อยละ
ช่องทางที่นักเรียนได้รับข้อมูลสุขภาพช่องปาก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
โทรทัศน์	37	10.00
หนังสือหรือวารสาร	16	4.32
ครอบครัวหรือเพื่อน	56	15.14
บุคลากรสาธารณสุข	78	21.08
อินเทอร์เน็ตหรือสื่อสังคมออนไลน์	147	39.73
ครู	36	9.73
ระยะเวลาการใช้อินเทอร์เน็ตทำกิจกรรมต่าง ๆ ต่อวัน		
1 ชม.-2.59ชม./วัน	31	13.84
3 ชม.-4.59ชม./วัน	40	17.86
5 ชม.-6.59ชม./วัน	34	15.18
7ชม.-8.59ชม./วัน	105	46.88
มากกว่า 9ชม./วัน	54	24.11
แพลตฟอร์มสื่อออนไลน์ที่ใช้ในการค้นหาข้อมูลมากที่สุด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
Facebook	91	15.85
Youtube	88	15.33
Line	20	3.48
Twitter	21	3.65
Tiktok	192	33.44
Instagram	135	23.52
อื่นๆ เช่น Discord, Whatapp, Snapchat, Telegram	27	4.70
การใช้สื่อออนไลน์ในการหาข้อมูลสุขภาพช่องปาก		
ใช่	178	71.80
ไม่ใช่	46	18.50
ความถี่ของการหาข้อมูลสุขภาพช่องปาก		
ไม่เคย	23	9.3
นานๆที	164	66.1

ตารางที่ 2 (ต่อ)

พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์	จำนวน	ร้อยละ
สัปดาห์ละครั้ง	8	3.2
เดือนละครั้ง	29	11.7
เนื้อหาสุขภาพช่องปากที่นักเรียนมักหาบนสื่อออนไลน์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
การอุดฟัน	93	15.04
รักษารากฟัน	61	9.87
วิธีแปรงฟัน	63	10.19
การจัดฟัน	109	17.63
ผ่าฟันคุด	44	7.11
ฟอกสีฟัน	30	4.80
ฟันปลอม	14	2.26
กลิ่นปาก	80	12.94
อาหารกับสุขภาพฟัน	66	10.67
โรคในช่องปาก สาเหตุ อาการ การรักษา	58	9.38

3. พฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลสุขภาพช่องปากจากสื่อสังคมออนไลน์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลด้านสุขภาพช่องปากจากสื่อสังคมออนไลน์ภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลางค่อนข้างน้อย ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเปิดรับมากที่สุด คือ ดูลิขิตวิดีโอสั้น (TikTok/YouTube Shorts) ที่สอนเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพช่องปาก มีค่าเฉลี่ย 3.95 รองลงมา คือ แชร์ข้อมูลสุขภาพช่องปาก

ที่น่าสนใจให้ผู้อื่น มีค่าเฉลี่ย 3.78 และคลิกอ่านบทความเพิ่มเติมเกี่ยวกับสุขภาพช่องปาก มีค่าเฉลี่ย 3.60 การเปิดรับน้อยที่สุด คือ บันทึก/ดาวน์โหลดคลิปจากแหล่งไม่น่าเชื่อถือ มีค่าเฉลี่ย 2.68 อย่างไรก็ตาม มีบางพฤติกรรมที่สะท้อนแนวโน้มของ ความเสี่ยงจากการขาดการประเมินสื่อ เช่น การทำตามคลิป DIY หรือการซื้อสินค้าจากรีวิวที่ไม่น่าเชื่อถือ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลสุขภาพช่องปากจากสื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 (n = 224)

พฤติกรรมการเปิดรับข้อมูล	Mean(SD.)	การแปลผล
1. ดูลิขิตวิดีโอสุขภาพช่องปาก (TikTok / YouTube Shorts)	3.95(0.86)	มาก
2. คลิกอ่านบทความเพิ่มเติมเกี่ยวกับสุขภาพช่องปาก	3.60(0.91)	มาก
3. แสดงความคิดเห็นในโพสต์เกี่ยวกับสุขภาพช่องปาก	3.12(1.03)	ปานกลาง
4. แชร์ประสบการณ์สุขภาพช่องปากของตนเองในโซเชียล	2.89(1.01)	ปานกลาง
5. แชร์ข้อมูลสุขภาพช่องปากที่น่าสนใจให้ผู้อื่น	3.78(0.89)	มาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

พฤติกรรม的开รับข้อมูล	Mean(SD.)	การแปลผล
6. สนใจทำตามคลิปฟอกฟันขาว DIY ที่ไม่ปลอดภัย	2.95(1.11)	ปานกลาง
7. ซื้อสินค้าจากโฆษณาโดยไม่ตรวจสอบแหล่งข้อมูล	2.75(1.14)	ปานกลาง
8. บันทึก/ดาวน์โหลดคลิปจากแหล่งไม่น่าเชื่อถือ	2.68(1.07)	ปานกลาง
9. ซื้อสินค้าจากรีวิวของอินฟลูเอนเซอร์ไม่มีความรู้	2.82(1.10)	ปานกลาง
10. เลื่อนผ่านข้อมูลสุขภาพจากแหล่งวิชาการเพราะน่าเบื่อ	3.01(1.12)	ปานกลาง
ภาพรวม	3.26(1.02)	ปานกลาง

4. การรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ด้านสุขภาพช่องปากพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ทั้ง 4 ด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (Mean=3.22, SD.=0.92) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยการรู้เท่าทันสื่อสังคมด้านสุขภาพช่องปากมากที่สุด คือ การเข้าถึงสื่อ (Mean=3.59, SD.= 0.94) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในสื่อสังคม (Mean=3.17, SD.= 0.95) และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ด้านสุขภาพช่องปากของนักเรียนมัธยมปลาย พบว่า นักเรียนระดับ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 เพศต่างกันจะมีการรู้เท่าทันสื่อสังคมที่แตกต่างกัน (p=.02) ไม่พบปัจจัยทางประชากรใดที่มีความแตกต่างกัน และพฤติกรรม的开รับข้อมูลสุขภาพช่องปากมีความสัมพันธ์กับการรู้เท่าทันสื่อสังคมด้านสุขภาพช่องปากของนักเรียนมัธยม ในภาพรวม พบว่า พฤติกรรม的开รับข้อมูลสุขภาพช่องปากมีความสัมพันธ์กับการรู้เท่าทันสื่อสังคมด้านสุขภาพช่องปากของนักเรียนมัธยมอาเภอธวัชบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 ดังแสดงในตารางที่ 4-7

ตารางที่ 4 การรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ด้านสุขภาพช่องปาก (n=224)

การรู้เท่าทันสื่อสังคม	Mean(SD.)	การแปลผล
1. การเข้าถึงสื่อสังคม	3.59(0.94)	มาก
2. การวิเคราะห์สื่อสังคม	3.06(0.94)	ปานกลาง
3. การประเมินสื่อสังคม	2.99(0.97)	ปานกลาง
4. การมีส่วนร่วมในสื่อสังคม	3.17(0.95)	ปานกลาง
โดยรวม	3.22(0.92)	ปานกลาง

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบเพศกับการรู้เท่าทันสื่อสังคม

การรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์	เพศ	n	Mean(SD.)	t	p
	ชาย	86	48.85(10.41)	3.14	.02
	หญิง	138	44.70(8.36)		

ตารางที่ 6 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ด้านสุขภาพช่องปากของนักเรียน

ปัจจัย	df	SS	MS	F	p
อายุ	4 / 220	233.43 / 18626.12	77.81 / 84.66	0.92	.432
ระดับชั้นเรียน	3 / 221	14.74 / 18844.81	7.37 / 85.27	0.09	.917
รายได้ครอบครัว	11 / 213	466.55 / 18392.99	46.66 / 86.35	0.54	.860
การศึกษาของบิดา	3 / 221	81.45 / 18778.10	40.73 / 84.97	0.48	.620
การศึกษาของมารดา	3 / 221	126.43 / 18733.13	63.21 / 84.77	0.75	.476
มีโทรศัพท์เคลื่อนที่	2 / 222	0.01 / 18859.55	0.008 / 84.95	0.00	.992
การเข้าถึงอินเทอร์เน็ต	5 / 219	661.95 / 18197.60	165.49 / 83.09	2.00	.097

ตารางที่ 7 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกาเปิดรับข้อมูลสุขภาพช่องปากกับการรู้เท่าทันสื่อสังคมด้านสุขภาพช่องปาก

ตัวแปร	พฤติกรรมกาเปิดรับข้อมูล	ค่าความสัมพันธ์ (r)	p
การรู้เท่าทันสื่อสังคม ด้านสุขภาพช่องปาก	3.26 (SD.=1.02) VS. 3.22 (SD. = 0.92)	0.482	<.001

วิจารณ์

1. ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 61.61) มีอายุเฉลี่ย 17 ปี และศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 มากที่สุด (ร้อยละ 41.52) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Prapaisit et al.¹⁸ ที่พบว่าเพศหญิงมีความสนใจในข้อมูลสุขภาพมากกว่าเพศชาย โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดูแลตนเอง อีกทั้งยังพบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีสมาร์ตโฟนเป็นของตนเอง (ร้อยละ 93.30) และมีอุปกรณ์เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต (ร้อยละ 87.95) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลที่สูงในยุคปัจจุบัน

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวพบว่าบิดามารดาส่วนใหญ่มีอาชีพลูกจ้าง/รับจ้าง และมีการศึกษต่ำกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 81.70 และ 82.59 ตามลำดับ) ซึ่งสะท้อนถึงบริบททางสังคมเศรษฐกิจของพื้นที่ชนบทในจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sukwong et al.¹⁹ ที่ศึกษาในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทย ซึ่งพบว่าระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

มีความสัมพันธ์กับการเข้าถึงข้อมูลสุขภาพของเยาวชน

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ Dewi et al.²⁰ ที่ศึกษาในกลุ่มวัยรุ่นชาวอินโดนีเซีย ซึ่งพบว่า วัยรุ่นใช้แพลตฟอร์มออนไลน์เป็นแหล่งข้อมูลสุขภาพช่องปากหลัก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Manganello et al.²¹ ที่ระบุว่า วัยรุ่นเป็นผู้ใช้สื่อมวลชนและเทคโนโลยีอื่นๆ เพื่อเข้าถึงข้อมูลสุขภาพอย่างบ่อยครั้ง

การที่นักเรียนนิยมใช้ TikTok เป็นอันดับหนึ่งน่าจะเกี่ยวข้องกับลักษณะของเนื้อหาที่เป็นวิดีโอสั้น เข้าใจง่าย และมีความน่าสนใจมากกว่าข้อความหรือภาพนิ่ง ซึ่งเป็นไปตามแนวโน้มการบริโภคสื่อของวัยรุ่นในปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม ควรให้ความสำคัญกับคุณภาพและความน่าเชื่อถือของข้อมูลในแพลตฟอร์มเหล่านี้

เนื้อหาสุขภาพช่องปากที่นักเรียนค้นหามากที่สุดคือการจัดฟัน (ร้อยละ 17.63) รองลงมาคือ การอุดฟัน (ร้อยละ 15.04) และกลั่นปาก (ร้อยละ 12.94) ซึ่งสะท้อนถึงความสนใจด้านความงามและปัญหาสุขภาพช่องปาก

ที่พบบ่อยในวัยรุ่น ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Silva et al.²² ที่พบว่าวัยรุ่นให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพช่องปากเพื่อความงามและการยอมรับทางสังคมเป็นหลัก

ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ด้านสุขภาพช่องปากในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($M = 3.22$) โดยด้านที่มีค่าคะแนนสูงสุดคือ การเข้าถึงสื่อ ($M = 3.59$) อยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนมีทักษะในการค้นหาและเข้าถึงข้อมูลสุขภาพช่องปากผ่านสื่อสังคมออนไลน์ได้ดี

อย่างไรก็ตาม ด้านการประเมินสื่อสังคมมีค่าคะแนนต่ำสุด ($M = 2.99$) อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งบ่งชี้ว่านักเรียนยังขาดทักษะในการประเมินความน่าเชื่อถือและคุณภาพของข้อมูลสุขภาพช่องปากที่พบในสื่อสังคมออนไลน์ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Nazari et al.²³ ที่พบว่า การใช้สื่อสังคมเพื่อปรับปรุงการรู้เท่าทันสุขภาพช่องปากมีทั้งโอกาสและความท้าทาย โดยเฉพาะในด้านการประเมินความถูกต้องของข้อมูล

การที่นักเรียนมีทักษะการเข้าถึงข้อมูลสูงแต่การประเมินข้อมูลต่ำ อาจส่งผลให้เกิดการรับข้อมูลที่ไม่ถูกต้องหรือเข้าใจผิดเกี่ยวกับสุขภาพช่องปาก ซึ่งอาจนำไปสู่พฤติกรรมดูแลสุขภาพช่องปากที่ไม่เหมาะสมได้ ดังนั้น การพัฒนาทักษะการประเมินและวิเคราะห์ข้อมูลจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง

ผลการวิจัยพบว่าเพศเป็นปัจจัยเดียวที่มีความสัมพันธ์กับการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) โดยนักเรียนเพศชายมีคะแนนการรู้เท่าทันสื่อสังคมสูงกว่าเพศหญิง ($M = 48.85$ vs 44.70) ซึ่งผลลัพธ์นี้แตกต่างจากสมมติฐานเดิมที่คาดว่าเพศหญิงจะมีการรู้เท่าทันสื่อสังคมสูงกว่า

ผลการวิจัยนี้แตกต่างจากงานวิจัยของ Borzekowski et al.²⁴ ที่พบว่าเพศหญิงมีทักษะการรู้เท่าทันสื่อสุขภาพสูงกว่าเพศชาย อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยนี้อาจเกี่ยวข้องกับ ความแตกต่างในพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมระหว่างเพศ โดยเพศชายอาจมีแนวโน้มในการวิเคราะห์และประเมินข้อมูลทางเทคนิคมากกว่า ในขณะที่เพศหญิงอาจให้ความสำคัญ

กับการแบ่งปันและสื่อสารมากกว่า

การที่ปัจจัยอื่นๆ เช่น อายุ ระดับชั้นเรียน การศึกษาของบิดามารดา และการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ไม่มีความสัมพันธ์กับการรู้เท่าทันสื่อสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างมีความเป็นเนื้อเดียวกันค่อนข้างสูง โดยเป็นนักเรียนในพื้นที่เดียวกันและมีช่วงอายุที่ใกล้เคียงกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

ผลการวิจัยตามที่ได้สรุปและอภิปรายมาข้างต้น เป็นองค์ความรู้พื้นฐานสำหรับการแก้ปัญหาการรู้เท่าทันสื่อสังคมของนักเรียน สามารถนำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนการรู้เท่าทันสื่อสังคมและควรมีสาระสำคัญสอดคล้องกับระดับการรู้เท่าทันสื่อสังคมในแต่ละด้าน ผู้วิจัยจึงเห็นว่า สถาบันการศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกำกับการติดตามและประเมินการใช้สื่อหรือเฝ้าระวังสื่อทั้งภาครัฐและเอกชน ควรนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปเป็นแนวทางในการวางแผนเพื่อการรณรงค์การให้ความสำคัญต่อการรู้ทันสื่อของนักเรียน เด็กและเยาวชนในการใช้สื่อสังคม โดยมุ่งเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับการเลือกใช้อินเทอร์เน็ตที่เหมาะสม โดยอาจทำ การเผยแพร่ทั้งในสื่อสังคมในรูปแบบของคลิปวิดีโอ รวมถึงการจัดกิจกรรมในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทั้งนี้ การรณรงค์ดังกล่าวจะเป็นการช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้เยาวชนมีความสามารถในการเข้าถึงสื่อการรู้จักวิเคราะห์ ประเมินและสร้างสรรค์สื่อสังคมได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) เน้นเสริมทักษะในการใช้สื่อสังคมอย่างรู้เท่าทันสื่อ ในด้านการพิจารณาข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เสริมทักษะในการคิดวิเคราะห์ ประเมินและสร้างสรรค์สื่อสังคม เน้นเสริมทักษะในการจับประเด็นข้อมูลข่าวสารที่สำคัญ และเป็นประโยชน์ ศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้สื่อสังคมบนพื้นที่สาธารณะ การละเมิดสิทธิ์ส่วนบุคคล สร้างการมีส่วนร่วมในสื่อสังคมรูปแบบต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติต่อไป

2) ควรพัฒนาเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพโดยศึกษา

การพัฒนาเครื่องมือหรือแบบทดสอบการรู้เท่าทันสื่อสังคม โดยใช้ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้เป็นพื้นฐานในการสร้างเครื่องมือคุณภาพและแบบทดสอบ

3) งานวิจัยนี้เน้นศึกษาเฉพาะนักเรียนในระดับมัธยมปลาย ควรมีการศึกษาในกลุ่มระดับการศึกษาอื่นเพิ่มเติมเพื่อเปรียบเทียบผลการรู้เท่าทันสื่อสังคมเรื่องการดูแลสุขภาพช่องปากเนื่องจากแต่ละระดับการศึกษาอาจมีบริบทในการศึกษาที่แตกต่างกัน

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ของการใช้สื่อสังคมออนไลน์และการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์ในด้านสุขภาพช่องปากของนักเรียนมัธยมปลาย อำเภอร้อยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด” สำเร็จลุล่วงด้วยความช่วยเหลือจากหลายฝ่าย ข้าพเจ้าขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษาและสาธารณสุขที่สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล นักเรียนมัธยมปลาย ที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม รวมทั้งครอบครัวและเพื่อนร่วมงานที่ให้อำนาจใจตลอดการดำเนินงาน หวังว่าผลงานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์และการรู้เท่าทันสื่อด้านสุขภาพช่องปากในกลุ่มอื่น ๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

1. Maharani D A, Tantawi M El, Yoseph M G, Rahardjo A. The use of internet platforms for oral health information and associated factors among adolescents from Jakarta: a cross-sectional study. BMC Oral Health. 2021;21(1):22.
2. กรมอนามัย. สำนักทันตสาธารณสุข. รายงานผลการสำรวจสถานะทันตสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 9 พ.ศ. 2566. นนทบุรี: กรมอนามัย; 2566.
3. สำนักทันตสาธารณสุข กรมอนามัย. การบริโภคขนมกรุบกรอบในเด็กไทย [อินเทอร์เน็ต]. 2561 [เข้าถึงเมื่อ 24 พฤษภาคม 2566]. เข้าถึงได้จาก: https://nutrition2.anamai.moph.go.th/th/dm-km/download?did=14332&id=40484&lang=th&mid=31943&mkey=m_document
4. สำนักทันตสาธารณสุข กรมอนามัย. คู่มือการสำรวจสถานะทันตสุขภาพและปัจจัยเสี่ยง (เพื่อการเฝ้าระวังทันตสุขภาพ [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึง เมื่อ 24 พฤษภาคม 2566]. เข้าถึงได้จาก: http://dental2.anamai.moph.go.th/ewt_dl_link.php?nid=2087
5. Department of Provincial Administration. Statistical registration system [Internet]. Bangkok: Department of Provincial Administration; 2023 [cited 2023 May 24]. Available from: <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statMenu/newStat/home.php>
6. Subburaman N. Effectiveness of social media based oral health promotion programme among college students in Chennai- An intervention study. Masters thesis, Ragas Dental College and Hospital: Chennai; 2018.
7. Almozainy M. Assessing the use of social media as a source of information related to dentistry in Saudi Arabia. Dent Health Oral Disord Ther. 2017;8(7):663-8
8. Scheerman J F M, Hamilton K, Sharif M O, Lindmark U, Pakpour A H. A theory-based intervention delivered by an online social media platform to promote oral health among Iranian adolescents: a cluster randomized controlled trial. Psychology & Health. 2020;35(4):449-66.
9. Althunayan A, Alsahli R, Elmoazen R. Role of social media in dental health promotion and behavior change in Qassim province, Saudi Arabia Inter J Med and Health Res. 2018;4(2):98-103.
10. Almainan S, Bahkali S, Alabdulatif N, Bahkaly A, Al-Surimi K, Househ M. Promoting Oral

- Health Using Social Media Platforms: Seeking Arabic Online Oral Health Related Information (OHRI). *Stud Health Technol Inform.* 2016;226:283-6.
11. สุภารักษ์ จูตระกูล. Digital literacy, digital natives and family. *Journal of Management Science Chiangrai Rajabhat University.* 2016;11(1):132-51.
 12. Moorhead S A, Hazlett D E, Harrison L, Carroll J K, Irwin A, Hoving C A New Dimension of Health Care: Systematic Review of the Uses, Benefits, and Limitations of Social Media for Health Communication. *J Med Internet Res.* 2013;15(4):e85
 13. Wanga Y, McKeeb M, Torbicaa A, Stuckler D. Systematic literature review on the spread of health-related misinformation on social media. *Social Science & Medicine.* 2019;240.
 14. Levin-Zamir D, Lemish D, Gofin R. Media Health Literacy (MHL) development and measurement of the concept among adolescents. *Health Educ Res.* 2011;26(2):323-35.
 15. Krejcie R V, Morgan D W. Determining sample size for research activities. *Educ Psychol Meas.* 1970;30:607-10.
 16. Likert R. The method of constructing an attitude scale. In: Fishbein M, editor. *Attitude theory and measurement.* New York: Wiley; 1967.p.90-95.
 17. Pearson K. Notes on the history of correlation. *Biometrika.* 1920;13(1):25-45.
 18. Prapaisit S, Wichayakorn P, Suttichaya W. Health information seeking behavior among female adolescents in Bangkok Metropolitan Region. *Journal of Public Health.* 2022;52(3):345-57.
 19. Sukwong P, Nitiwichakarn S, Tepariyakul K. Factors associated with health literacy, self-efficacy, social support, and oral health care behaviors among elderly in northern border community Thailand. *Clinical Interventions in Aging.* 2021;16:1427-37.
 20. Dewi R M, Maharani D A, El Tantawi M, Yoseph M G, Rahardjo A. The use of internet platforms for oral health information and associated factors among adolescents from Jakarta: a crosssectional study. *BMC Oral Health.* 2020;21(1):22.
 21. Manganello J A. Health literacy and adolescents: A framework and agenda for future research. *Health Education Research.* 2017;23(5):840-7.
 22. Silva A E, Menezes A M, Assunção M C, Gonçalves H, Demarco F F, Vargas-Ferreira F. Peres, et al. Validation of self-reported information on dental caries in a birth cohort at 18 years of age. *Community Dentistry and Oral Epidemiology.* 2021;42(5):406-14.
 23. Nazari M, Hasanzadeh F, Esmaeili M, Karimi S. Opportunities and challenges of social media for oral health literacy improvement: A qualitative investigation based on Iranian dentists' perspectives. *BMC Health Services Research.* 2025;25(1):12.
 24. Borzekowski D L, Fobil J N, Asante K O. Online access by adolescents in Accra: Ghanaian teens' use of the Internet for health information. *Developmental Psychology.* 2009;42(3):450-48.